

12 במאי 2013

לכבוד:

כבוד נשיא המדינה
מר שמעון פרס

הנדון: דחיית יישום התכנית הלאומית להפחתת גזי חממה – החלטה שתעלה לנו ביוקר

אנו, ארגוני הסביבה בישראל, פונים אליך בעקבות הכוונה במסגרת התכנית הכלכלית וחוק ההסדרים לתקציב המדינה, לדחות את יישום חלקה השני של התכנית הלאומית להפחתת פליטות גזי חממה לשנים 2016-2023, ובנוסף לאסור כל תקינה חדשה שעשויה לייקר את עלויות הבניה בישראל.

משמעות הגזירות הללו היא פגיעה אנושה ביכולתה של מדינת ישראל לעמוד בהתחייבותה הבינלאומית להפחתת 20 אחוז מהגידול בפליטות גזי החממה בתחומה עד שנת 2020. יתר על כן, ההחלטה תביא לבלימת מהלכים חיוניים להתייעלות אנרגטית וקידום בניה ירוקה בישראל וכתוצאה מכך חסימת השקעות משמעותיות לפיתוח חדשנות והתייעלות, והנצחת התנהלות בזבזנית ובלתי אחראית.

א. המשמעות: אבדן מאות מיליוני שקלים למשק

צעדי התכנית הלאומית שאושרה בממשלה בשנת 2010 נבחרו לאחר תהליך ממושך וקפדני, מתוך סל רחב של אמצעים אפשריים, בראש ובראשונה על פי כדאיותם הכלכלית - כלומר על פי הבטחת החזר השקעה מהיר למשק, תוך מעבר לשימוש חסכוני במשאבים והפחתה בצריכת החשמל בכל המגזרים.

צעדים ראשונים שנקטו במסגרת התכנית, בראשם חינוך הציבור להתייעלות בצריכת החשמל, זכו עד כה להצלחה גורפת, והביאו לחסכון חשוב בהוצאה של משקי הבית. כך, למשל, המבצע הנוכחי של משרד האנרגיה והמים להחלפת מזגנים ביתיים לבדו אמור להוביל לחסכון של 50 מיליון קוט"ש בשנה בצריכת החשמל, שהם הקלה של כ-700 שקלים בחשבון החשמל השנתי של משפחה ממוצעת. תכנית המענקים להפחתת פליטות של המשרד להגנת הסביבה המתבצעת במקביל, צפויה לחסוך למשק 240 מיליון קוט"ש מידי שנה עד 2020, שהם למעלה מ-80 מיליון ש"ח מידי שנה על הוצאות החשמל, וזאת מיישום שני מקצים ראשונים בלבד! זאת ועוד, עד כה יישום התוכנית מינף השקעות של כ-600 מיליון שקלים להתייעלות אנרגטית כתוצאה מהשקעה של כמאה מיליון שקלים בלבד של המשרד להגנת הסביבה.

כמו כן, איסור על תקינה חדשה בבניה ימנע מאמצי פיתוח חשובים של תחום הבניה הירוקה בישראל, שהוא מנוע חשוב לצמיחה ירוקה ואחד המכשירים העיקריים להפחתת פליטות גזי חממה בכל העולם, ומאפשר יתרונות רבים וביניהם התייעלות בצריכת המשאבים והאנרגיה והוזלה בעלויות המחייה לטווח הבינוני והארוך לדיירים.

כלל התועלות שהוזכרו לעיל אינן מביאות בחשבון תועלות נוספות, כגון חסכון באלפי טונות של דלקים מזהמים בפרויקטים להתייעלות בדודי קיטור ומערכות חימום מים במפעלים, עסקים ומסדות ציבור, וכן תועלות עקיפות של הפחתת זיהום אוויר והורדת רמת התחלואה – כפועל יוצא של התייעלות והפחתת פליטות.

ב. ההיבט הבינלאומי:

היום יותר מתמיד, משבר האקלים הוא אחד הנושאים המרכזיים על סדר היום העולמי. בדצמבר 2009 בוועידת האקלים של האו"ם בקופנהגן התחייבת בשם מדינת ישראל על הפחתת 20% מהגידול הצפוי בפליטות גזי החממה עד לשנת 2020. בזכות צעד זה, אישרה הממשלה בחודש נובמבר 2010 תכנית לאומית תקדימית להפחתת פליטות גזי חממה, וכן תקציב נלווה, שיאפשר את ביצוע התכנית עד תום העשור. התחייבות זו מהווה חלק מבסיס ההבנות שאפשר את הצטרפותה של ישראל למועדון מדינות ה-OECD, ואיפשרה יוזמת צעדים נוספים של צמיחה ירוקה. הקפאת התכנית הלאומית תביא לכשלוש מאמצי הממשלה לעמידה ביעד ולפגיעה במעמדה הבינלאומי ובאמינותה בזירת ה-OECD.

מדינות מפותחות אחרות הציבו יעדי הפחתה גבוהים בהרבה מזה של ישראל, ובלוח זמנים קצר יותר. מדינות אלה מקדישות לנושא זה תקציבים נרחבים לאורך זמן, מתוך הבנה שהמאמץ להפחתת הפליטות מסייע, בראש ובראשונה, למצב הכלכלי והחברתי, תורם לקידום טכנולוגיה מקומית ולשיפור בבריאות הציבור. בדומה למתרחש במדינות מפותחות אחרות, יש לראות התכנית הישראלית להפחתת פליטות גזי חממה כמנוף אסטרטגי להתייעלות וחסכון, ומעבר להתנהלות אחראית ונכונה.

ג. לסיכום:

אנו סבורים כי נסיגה חד צדדית מהתחייבותה הבינלאומית של ישראל ומהתכנית הלאומית שהיא בעלת תועלות מיידיות למשק וליוקר המחיה, היא מהלך חמור שראוי להימנע ממנו. יצוין, כי גם התקציב המקורי שהוקצה לתכנית לא יספיק על מנת להשיג את היעדים שישראל התחייבה אליהם, כפי שהבהירה הממשלה בדיון שהתקיים בשנה שעברה בוועדת הפנים והבריאות של הכנסת. כלומר, גם ללא קיצוץ נוסף בתקציב, החלטת הממשלה לא תמומש במלואה. כך, כל דחייה נוספת תהווה מכת מוות לתכנית כולה.

ההחלטה לדחיית התכנית היא בפועל החלטה לביטול התוכנית, והיא תביא להפסד משולש למשק: הן כתוצאה מאי-מימוש הפוטנציאל להתייעלות אנרגטית, חסכון במשאבים והפחתת תחלואה, הן מחסימת השקעות בסדר גודל של מאות מיליוני שקלים להתייעלות במסגרת השלטון המקומי, התעשייה ומוסדות ציבור והן מפגיעה במעמדה ומחויבותה לתהליך הבינלאומי.

לאור כל האמור לעיל אנו מבקשים את התערבותך ועזרתך לטובת עצירת החלטות אלה ובחינתן המחודשת.

בכבוד רב,

הילה קרופסקי, מנהלת קמפיין אנרגיה, גרינפיס מזה"ת
ליאורה אמיתי, מנכ"ל שותפה, אזרחים למען הסביבה
אשל סגל, מנכ"ל המועצה לישראל יפה
רונית פיסו, מנכ"ל הקואליציה לבריאות הציבור
דרור גרשון, מנכ"ל מרחב – התנועה לעירוניות בישראל
דרור רשף, העמותה לכלכלה בת קיימא

נאור ירושלמי, מנכ"ל חיים וסביבה
ד"ר אורלי רון, מנכ"ל מרכז השל לקיימות
ניר פפאי, סמנכ"ל החברה להגנת הטבע
מור גלבוע, מנכ"ל מגמה ירוקה
הילה בייניש, מנכ"ל המועצה הישראלית לבניה ירוקה
יעל כהן פארן, מנכ"ל הפורום הישראלי לאנרגיה
גדעון ברומברג, מנכ"ל ידידי כדור הארץ המזה"ת